

سندوقی نم

نووسینی : ئیدوارد ئەلبی
وهرگیرانی له ئینگلیزییه وه: عهبدوڵا سلیمان (مهشخه ئ)

سندوقى ئەم 1959

شانۆگەربىيەكى كورتە، بەيادى نەنكەم (1876 – 1959)

<http://www.achievement.org/autodoc/photocredit/achievers/alb1-005>

مۆسىقا ولىپەم فلانگان

نەم شانۇگەرىيە بۇ يەكەمجار نەسەر شانۇي جاز گەلەرى نەپانزەي نىسانى 1960 نەشارى نىويۇرك نەمايشكراوہ.

کاراکته ره کان

کوریکی گهنج : بیست و پینج ساله. قوز، جه سته یه کی پته و و ریکی هه یه و به جلی جه مامه وه یه.

دایکه : په نجا و پینج ساله. جلیکی جوان و ریکی له به ردا یه. ژنیکی به شکو و هه یه ته.

باوکه : شه ست ساله. پیاویکی بالا کورته. قژ ماش و برنج. له ر و لاوازه.

نه تکه : هه شتاو شه ش ساله. ره قه له و له رو لاوازه. ژنیکه دوو چاوی گه شی پیوه یه.

مؤسیقار : به دیار یکرای ته مهنی دیار نییه. به لام گهنج بیت چاکتره.

تیبینی

کاتیک له میانی شانو گه ریبه که دایکه و باوکه هه ر به و ناوانه وه بانگی یه کتر نه کهن، نابی هیج پیشنیاریک بو ناوچه گه ری له نارادابی. نه م ناوانه گوزارشتن له سوزی به تال و نه نشانهی پیش پیری و میشک پووچی کاراکته ره کانیا نه.

دیمه نه که

شانۆ چۆنە، تەنھا ئەم شتانەى ئىيە. ئەنزىك سەرچاوەى رووناكى شانۆكەو، لەلای راستى بەشى پشتهوەى شانۆ دوو كورسى سادەلەتەنىشت يەكتەرەوەرپوو بەجەماوەر دانراون. ئەنزىك سەرچاوەى رووناكى شانۆكەو، لەلای چەپى پشتهوەى شانۆ كورسىيەك كەنامىرىكى مۇسىقاي لەبەردەمەپوو لەبەشى راستى شانۆ دانراو. دوورتر لەوەش و لەناوەراستى شانۆكە سندوقىكى لمى لامسەرلايى بەرز و لارى گەورەى مندالان دانراو، كەخاكەناس و سەتلىكى مندالانەى تىدايە. باگراوندى شانۆ ئاسمانەكە نيشانەى گۆرانە لەرۆژىكى رووناكەو بەرەو شەويكى تاريك.

لەسەرەتادا، رۆژىكى رووناكە. كورەگەنچەكە بەتەنھا لای گۆشەى پشتهوەى سندوقە لەمەكەو خەرىكى جوئەى وەرژىيە؛ بەوجوئەوەرژىيەو سەرقالەتا زۆرەى رۆژەكە بەويارىيەو بەسەر دەبات. ئەم جوئەوەرژىيەتەنھا قوئى بۆ بەكار ئەهينرئ، چاكتەرەپيشنيارى شەكانەو و بال راوەشاندى بۆ بكرئ. دواچار كورەگەنچەكە جگە لەعزرايل هيجى تر نىيە.

(دايكەو باوكە لەلای چەپى شانۆدەتەنە ژوورەو. دايكە لەپيشەو يە.)

دايكە: (هيمايەك بۆ باوكە ئەكات.) باشە، فەرموو ئەو تەننى ئەمەكە نارەكە يە.

باوكە: (بەكروزانەو مەو.) من سەرمامە.

دايكە: (بەسووكە پىكە نىنكەو مەرامۆشى دەكات.) دەبىتەم مەبە، ئەو نەدەگەر مەوا ئەبەرژىين. تەماشاي ئەو كورەگەنچە قۆزەبەكە؛ بىر لەسەرما ناكاتەو. (دەستىك بۆ كورەگەنچەكە هەنە بېرئ.) سلاو.

كورەگەنچەكە: (بە پىكە نىنكى خۆ خۆشەويستەردنەو.) سلاو.

دايكە: (چاوتك ئەگىرئ.) ئىرەزۆر باشە... تۆش واى نابىنى باوكە؟ لمى ئىيە... و ناوېش لەولاتر. تۆ ئە ئىيى چى باوكە؟

باوكە: (بە ئىتلىيەو) تۆ چى بلىيى وايە، دايكە.

دايكە: (بەهەمان سووكە پىكە نىنكەى پىشترەو.) بىنگومان وايە... هەرچىيەك من ئەيلىيم جى ئەكەوئ، وا نىيە؟

باوکه: (شانی دەجوئینی.) دایکی تۆیه، هی من نییه.

دایکه: ئەزانم دایکی منە. ئی چیم ئینەکی؟ (وچانیک.) باشە ئیستا با بچینە وەسەر بابەتەکە.
پووو بەشی چە پی شانۆکە هاوار ئەکات (تۆ ئەی ئەو کەسە لە دەرهوی، ئەتوانی بییتە ژوورەو.

(مۆسیقارە کە دیتە ژوورەو. لەسەر کورسییەک لە لای چە پی شانۆ دانەنیش، تۆتەکی لەسەر
لایەکی نامیرە کە دانەن و نامادە ئەکا بۆ ژەنین. دایکە سەری رەزامەندی ئە لە قین.)

دایکه: زۆر جوانە؛ زۆر جوانە. تۆ نامادە باوکه؛ با برۆین نەتکە بەینین.

باوکه: هەرچی تۆ ئەیلێ دایکه.

دایکه: (بەرەو لای چە پی شانۆ پیشە کەوئ بۆ چوونە دەرهو.) بیگومان، هەرچی من ئەیلیم.

(پوو لە مۆسیقارە ئەکات) تۆ ئیستا ئەتوانی دەست پینکە.

(مۆسیقارە کە دەست بە ژەنینی مۆسیقا ئەکات. دایکە و باوکه ئە چنە دەرهو. مۆسیقارە کە لەو ماوەیە مۆسیقا ئەژەن،
سەر بۆ کورەگە نە لە قین.)

کورەگە نە کە: (بەهەمان پینکە زینی خۆ خۆشەویستکردنەو.) سلاو.

(دواى خولەکیک دایکە و باوکه دوو بارە دیتە ژوورەو نەتکەیان ئەژر بە ئەکانییەو
هەنگرتوو. نەتکە توند و رەق و لاقەکانی بەرز کردۆتەو و قاچەکانی لە زەوی دابراون،
وەک گوزارشتیک لە سیمای پر ئەتە لیسەم و ترس.)

باوکه: ئەکوئی دابنن؟

دایکه: (بەهەمان کورتە پینکە نینەو.) بیگومان لە هەر شوێنیک کە دەستتیشانی دەکەم... با بزەنم...

دایکه: (وگ نهوهی پیتتهوهیادی.) نیمه... چاوه پروان نه بین... نیمه لیره دانه نشین... چاوه پروان نه بین... ههر واش نه کهین.

باوکه: (پاش وچانیک.) قسان بکهین له گه ل یه کتر؟

دایکه: (به سوکه پیکه نینکه وه؛ شتیگ له کراسه کهی نه کاته وه.) باشه تو نه توانی قسه بکهیت نه گهر بته ویت...
نه گهر بتوانی بیر له ههر شتیگ بکهیت وه که نه ته وی بیلی... نه گهر بتوانی بیر له ههر شتیگی نوی بکهیت وه
که نه ته وی بیلی.

باوکه: (بیر نه کاته وه.) نا... پیویست ناکات.

دایکه: (به پیکه نینکی سرکه و تووانه وه.) بیگومان نا.

نه که: (خاکه ناسه مندالانه که به سه تله که دا نه کیشیت.) هاده هده... ناهه هده!

دایکه: (پر به پانتایی شانوکه هاوار نه کات.) بیده نگ به نه که... بهس بیده نگ به و چاوه پروان به.

(نه که دمه خاکه ناسی لم به دایکه دانه کات.)

دایکه: (هیشتا ههر پر به پانتایی شانوکه هاوار نه کات.) خو نه وه لم پیندا نه کات. چیتروا مه که. نه که چیتروا لم
به دایکه دا مه که. (پوو له باوکه نه کات.) بزانه لم پیندا نه کات.

(باوکه سهیری نه که نه کات و که نه که به سر نه ویشدا نه هیرتی.)

نه که: گررررررررررررررررر!

دایکه: ته ماشای نه که مه که. لیره دانیشه... زور هیمن به... و چاوه پروان به.

كوردگه نجه كه: (ماسولكه كانى قولى گرژ نه كات.) نهى نه مه هيج نيهه؟ (له سه ر قولى راوه شاندىن به رده وام نه بيت.)

نه تكه: په ح په ح. من نه ئيم گه ئى باشه.

كوردگه نجه كه: (به زمانىكى شيرين.) منيش وا نه ئيم.

نه تكه: خه ئكى كوئى؟

كوردگه نجه كه: باشورى كالىفورنيا.

نه تكه: (سه رى بو نه له قينى) ئى ئى. ناوت چيبه نازيز؟

كوردگه نجه كه: نازانم...

نه تكه: (پوو له بينه ران نه كات.) زيره كيشه!

كوردگه نجه كه: مه به ستم نه وه يه... مه به ستم نه وه يه بلنم تا ئيستا ناويان لينه نام... نام ستوديوه.

نه تكه: (جاريكى تر بوى نه روانى) تو نايلى... تو نايلى. ئى نه مه وئ هه نديك زياتر بدويم... خو ناروى.

كوردگه نجه كه: نا، نه خير.

نەنگە: (جاریکی تر روو لەبینه‌ران ئەکاتەوه.) باشە؛ باشە. (بۆ جاریکی تر روو لەکۆرەگەنجەکە ئەکاتەوه.) تۆ...تۆ
ئەکتەری، وایە؟

کۆرەگەنجەکە: (زەردەخەنەییەک ئەکات) بەئێ.

نەنگە: (دیسانەو روو لەبینه‌ران ئەکات.شان ئەجوئینی.) من بەو شیوەیە زێرەکم... ھەرچۆنیک بێ... ئەبێ لەویداو
بەتاقی تەنیا ھەستەسەر پێ...؛ ناشرانم لەوێ چی بەسەر ئەو داماوەدیت... بۆیە شووی کردووە. پێچ؟
من پیت ئەئیم پارە، پارە، پارە. ئەکینگە کەیا وەدەریان نام... کە بەراستی چاکەیان لەگەڵما کرد... بردمیان بۆ شار و
لەگەڵ خۆیاندا دایانام. لەژێر زۆپاکەدا جیگایەکی باشیان بۆ چێکردم. بەتانییەکی سەربازی (تەحالیوف)یان دامی
لەگەڵ ھەندێ قاپ و قاچاخ، قاپ و قاچاخ تاییەت بەخۆم. ئیتر گلەیی چی بکەم؟ بیگومان ھیچ. من گلەیی ناکەم.
(تەماشاییەکی ئاسمان ئەکات و بانگی یەکی ئەکات ئەدەرەوهی شانۆ.) ئیستا تاریک دانیەت نازیزم؟

(پوونای کز ئەبێ و ئەبیتەشەو. مۆسیقارەکە دەست ئەکات بەژەننەوهی ئامێرەکی. ئەبیتەشەویکی تار.
پوونای لەسەر ئەکتەرەکانە بەکۆرە گەنجەکەشەو مەکە بیگومان ھەر خەریکی قۆڵ پاوشاندنە.)

باوکە: (گورجوگۆلانە.) خۆ ئەو شەو.

دایکە: وووسسبە. ھەر... چاوەروان بە.

باوکە: (بەکروزانەو موه) زۆر گەرمە.

نەنگە: (بۆ خۆی قسان ئەکات.) ناوازۆر باشتەر. شەو. (روو لەمۆسیقارەکە ئەکات.) نازیزەکم تا کۆتایی ھەر ئەم
بەشە ئەژەنیت؟

(مۆسیقارەکە سەری بەئێ ئەلەقینی.) ئێ باشە جوان و نەرم بەردەوام بە؛ ئەمەج کورپکی باشە.

(مۆسیقارەکە سەری بەئێ ئەلەقینی و نەرمتر ئەژەنێ.) ناوا باشە.

(لەدەرەوهی شانۆ پەرمپەرمپێگ دیت.)

باوکە: (بەپاچە کینەوه) ئەو چی بوو؟

(بېدەنگى.)

نەنگە: جارى گۆپەكان پى مەكەن... من نامادەنىم. من تەواو نامادەنىم. (بېدەنگى.) زۆر باشە ئازىزم... من تەواو بووم.

(گۆپەكان جارىكى تر پىنە كرىتەو، نەبىتەو پۆزى پووناك. مۇسقىارمە دەست بەژەنن نەكاتەو.
نەنگە نەبىنرى ھەر لەناو سندوقە نەكە يەو نەسەر تەنىشت پالى ئىداو تەو و سەرى خستوتە
سەر مەچەكى و نىو پۇشراو. خەرىكە نەم بەخۇيدا نەكات.)

نەنگە: (بەمگە مەنگىكەو.) نازانم چىبىكەم نەگەل نەم خاكە ناسە مندا لانه يە...

باوكە: دايكە! خۆ نەو پۆزە!

دايكە: (بەرووخوشىيەو.) بەللى رۆژە. زۆر چاكە. شەو دەرىژە كەمان تەواو بوو. پىنويستە نەسەرمان فرمىسكە كانمان بسرىن و شىن و
شە پۆرمان تەواو كۆتايى بىت و روو نەداھاتوو بکەين. نەم نەركمانە.

نەنگە: (ھەر خەرىكى نەم بەخۇدا كرىدە؛ لاسايى دايكە نەكاتەو) شىن و و شە پۆرمان تەواو كۆتايى بىت و روو نەداھاتوو
بکەين.... ناي خوايە.

(دايكە و باوكە نەستەن و خۆ لىك نەكىشەو. دايكە بە دەست سلاو نەكۆرەگە نەكات.)

كۆرەگە نەكە: (بە پىتكە نىنەو.) سلاو.

(نەنگە خۆى نەكاتە مردوو!) دايكە و باوكە نەچن بەلايەو تا تەماشاي بکەن. تا ناستىك نەنىو نەكەدا
وگ نىو نىژراو وايە. خاكە ناسەكەشى نەدەستدایەو نەسەر سىنگى بەشپۆەى خاج دايئاو.)

دايكة: (ئەبەردەم سىندوقە ئەمەكەسەر بائەدا.) بەخوئا جوانە. ئەو. ئەو ئەسان نىبە دتتەنگ بىت... ئەبىنى... چەند دنى
خۆشە. (بەشانزى و قايلبوونەو.) حەقى ئەو ئەدات كەشتگەلى چاك ئەنجام بەدى. (روو ئەمۆسىقارمە
ئەكات.) زۆر باشە ئەگەر بتهوى ئىستا ئەتوانى بوەستى. مەبەستم ئەو يە ئەتوانى بىمىنیتە وەبۆ مە ئەكردن يان
شتى تر. بەنسەت نىمە وەكىشە نىبە. (ھەناسە يەگى قورس ھە ئەكىشى.) چاكە باوكە... با برۆين.

باوكە: دايكە ئازا!

دايكة: باوكە ئازا!

(ئەچنە دەرموى شانۆ.)

نەنكە: (دواى ئەووى دايكە و باوكە ئەچنە دەرموى، ھىشتا پال كەوتوو.) ھەقى ئەو ئەدرى كەشتگەلى چاك ئەنجام
بەدى... ھى وەى گىانە! (ئەيەويت راستىتە وەتا دابنىشىت.)... بەخوئا جوانە مندائىنە... (بەلام بۆى
دەرنەكەويت كە ناتوانىت.)... مەن... مەن ناتوانم ھەستە وە... ناتوانم بچوئىم...

(كورەگە نچەكە واز ئەقۇل راوەشاندىن ئەھىنى. سەرنىك بۆ مۆسىقارمە ئە ئەھىنى .
ئەچىتە لاي نەنكە و ئەسەر چۆك لاي سىندوقە ئەمەكە دانە نىشى.)

نەنكە: مەن... ناتوانم بچوئىم...

كورەگە نچەكە: وووسس... تا ئىستاش ئەتوانى... بىدەنگ بە.

نەنكە: مەن... مەن ناتوانم بچوئىم...

كورەگە نچەكە: ئاھ... خاتوونەكەم؛ مەن... مەن كارى خۆم ھەيە لىرە.

نەنكە: ئاى، بىمبورو ئەزىزەكەم تۆ ھەرموو كارى خۆت بكە.

كۆرەگە نەجەكە: مەن... ئاھ...

نەنكە: ئەسەر خۆبەھ و ھېچ بە ئەمەكە، ئازىزم.

كۆرەگە نەجەكە: (خۇي ئامادە ئەكەت؛ ئەم دېزە ھەك نە شەرمەزايەكى عەيار دەرنە بېرى.)
مەن فېرىشتەي مەرگەم. مەن... ئاھ... مەن بۇ گىيان كېشەننى تۇ ھاتووم.

نەنكە: چى... چى... (ئېنجا ئەگەن ئەكەچ كۆرەنجا). ئى... ئى... زانىم.

(كۆرەگە نەجەكە بەسەر ئەكەدا ئەنوشتىتە ۋە ئۆ چەۋانى ماچ ئەكەت.)

نەنكە: (چاۋەكانى داخراۋن. دەستەكانىشى ئەسەر سېنگىن و خاكە ناسەكەشى ھەر بەدەستە ۋە يە.
زەردە خەنەيەكى جوانى بەسەر ئۆۋە ۋە يە.)
زۆر چاكە... ئەۋەشتىكى زۆر جوان بوو ئازىزم...

كۆرەگە نەجەكە: (ھەر چەماۋەتە ۋە بەسەر ئەكەدا.) ۋە سەسبە... بېدەنگ بە...

نەنكە: مەبەستەم بوو بلىم... كارەكەت زۆر بە چاكى ئەنجامەت دا... ئازىزم.

كۆرەگە نەجەكە: (خەجانە تبارە ۋە سوور ھە ئەگەراۋە) ... ئا...

نەنكە: نا، بە جېدەدېم بوو. دەستەنگىنى... ئە چۇنابەتە كارەكەت دەستەنگىنى.

كۆرەگە نەجەكە: (ئەگەن پىكەننە خۇ خۇشەۋىستەردە ئەكەيدا) نا... سوپاس، خانەم، زۆر سوپاس.

نهنگه: (له سه ره خو و به نه رمی له گه ن نهومی کورمه گه نه گه ده ست له سه ر نهنگه دان نه نیت.) شایانی... شایانی نییه نازیزم.

(تابلو. موسیقاره گه نه گه ن دادانه وی په رده دا هر به رده وامه نه ژه نینی نامیره گه ی.)

په رده دان نه ریته وه.

سه رچاوه:

Literature
An Introduction to Reading and Writing
Edgar V. Roberts and Henry E. Jacobs
Fourth Edition
Printed in U.S.A. 1995 pages 1431-1436